

El repte d'informar sobre la immigració

Una de les tasques del periodista, explicar la realitat lluny dels estereotips, es converteix en un repte quan toca informar sobre el fenomen de la immigració. L'any 2002, ja es va plantejar el paper que el mitjans havien de tenir en una societat intercultural.

■ Maria Hornos Foto: Sergio Ruiz

El tractament informatiu que fem els periodistes de la immigració incideix directament en la percepció que els ciutadans tenen sobre els immigrants i el fenomen de la immigració. L'any 2002 aquest fenomen era relativament nou, però de seguida va quedar palesa la necessària sensibilitat que els professionals havien de demostrar a l'hora d'informar-ne. Sobretot perquè en aquell moment les persones immigrades no representaven més d'un 2% de la població en total, segons l'OCDE, en canvi, les informacions eren nombroses i les connotacions negatives se succeïen.

Per això, el Col·legi de Periodistes de Catalunya va dedicar la Jornada Anual dels Periodistes de Catalunya a "Explicar la immigració". Aquesta jornada va tenir lloc el 19 d'octubre a la seu de les Terres de l'Ebre i recomanava, sobretot, reforçar la sensibilitat dels professionals i dels responsables dels mitjans, a més de fugir dels estereotips.

Amb l'organització d'aquest encontre, el

Tot i ser un 2% de la població, les informacions d'immigrants eren nombroses i negatives

Col·legi continuava una línia iniciada set anys abans amb la creació de grups de treball dedicats a la interculturalitat. El *Manual d'estil sobre el tractament de les minories ètniques als mitjans de comunicació social* va ser-ne un dels fruits. El

Des de fa anys hi ha un debat sobre com cal informar de la immigració.

citat document ja donava alguns consells per tractar aquest tipus d'informacions com, per exemple, no incloure-hi el grup ètnic, el color de la pell, el país d'origen, la religió o la cultura si no era estrictament necessari per a la comprensió de la

notícia; potenciar les informacions positives en comptes de les negatives; potenciar les fonts d'informació pròpies dels grups ètnics, etc. En la mateixa línia, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) va incor-

porar a la Jornada un document de recomanacions sobre el tractament de la immigració que s'havia subscrit l'any anterior. Així, el CAC aconsellava a les autoritats evitar prejudicis, tractar la immigració com a tema i no com a problema i apostava per l'especialització dels professionals que tracten sobre el fenomen migratori.

En aquells moments, la Comissió de Periodisme Solidari va destacar les aportacions realitzades des de diversos àmbits. Amb tot, aquestes propostes no depassaven l'àmbit teòric i, en general, les informacions dels mitjans encara eren, segons la Comissió, pobres i poc rigoroses. S'hi havia de continuar treballant.

Una de les fites que sí es va aconseguir va ser el resultat de la campanya "No em diguis il·legal", engegada dos anys abans, de manera conjunta, pel Col·legi de Periodistes i el Col·legi d'Advocats. Fins aleshores, es percebia l'expressió immigrant il·legal com a sinònim de delinqüència, el que deteriorava la imatge

de la immigració en general. L'any 2002, aquest terme havia desaparegut pràcticament de tots els mitjans i s'havia substituït per *sense papers* o *indocumentats*.

Es va aconseguir substituir l'expressió immigrant il·legal per sense papers o indocumentat

TÒPICS I PREJUDICIS

El periodistes es mouen per rutines productives. Es requereix immediatesa i sovint s'acaba reproduint el discurs institucional. La immigració és una realitat complexa que s'ha d'emparaular i encabir en un espai limitat. I, a més, l'audiència necessita entendre les informacions, per això, el periodista encara sol utilitzar tòpics i prejudicis que l'ajuden a fer-ne més comprensiu el missatge. Actualment, el nombre d'immigrants al nostre país ha crescut (12,2% del total de la població el 2010, un percentatge suavitzat des del 2009 a causa de la crisi

Han passat els anys, però els periodistes encara utilitzen tòpics i prejudicis a l'hora d'informar

econòmica, segons l'OCDE) i les informacions sobre aquest col·lectiu no ha minvat. Per aquest motiu, han proliferat xerrades, seminaris i cursos de formació sobre comunicació i immigració organitzats per diversos col·lectius, entitats o institucions sensibles en la matèria. Per la seva banda, el Col·legi de Periodistes ha elaborat un decàleg amb les recomanacions pertinents.

Tot plegat per aconseguir informacions més responsables, evitar caure en els estereotips i fer front a l'ús demagògic d'alguns partits. En definitiva, armes del periodista per construir la percepció del món a partir de l'honestetat i la sensibilitat contra el racisme.

També va passar...

- Al llarg d'aquest any TVC Multimèdia desenvolupa les primeres aplicacions interactives per a televisió digital en l'estandard MHP de tot l'Estar espanyol.

- Al mes de març surt al carrer el primer número de la revista *Descobrir Catalunya* que aposta pel turisme de proximitat.

- El 26 d'abril, el Col·legi de Periodistes de Catalunya i el Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya celebren el I Fòrum de Psicologia i Periodisme.

- Del 17 al 19 de maig, s'organitza a Tarragona la III Convenció de Periodistes, que acull professionals de tot l'Estat.

- El 20 de juny, es convoca una vaga general a tot l'estat contra el *decretazo* d'Aznar. El Col·legi de Periodistes de Catalunya reclama més rigor en les informacions.

- El 27 de juny, el Congrés dels Diputats aprova definitivament la Llei de serveis de la societat de la informació i del correu electrònic (Llei d'Internet).

- Al mes d'octubre, s'inauguren els estudis de Periodisme a la Universitat de Vic.

- El 24 d'octubre, apareix *Estudiad, malditos* la versió universitària de la revista *El Jueves*.

- El 4 de novembre, el CAC i la Societat de la Informació de la Generalitat critiquen la llei de l'Audiovisual d'Aznar.

'Chapapote' informatiu

Aquell any, a més del *Prestige*, també es va enfonsar la confiança dels ciutadans en l'Administració i en els mitjans de comunicació. El govern va intentar minimitzar el problema prohibint-los sobrevolar la zona, impedit el pas a la costa i prohibint l'expressió *marea negra*. Els mitjans públics, i part dels privats, van seguir aquestes consignes i quan els ciutadans van descobrir la gravetat de l'accident es van sentir enganyats. Aquest fet va obrir un debat sobre l'accés a la informació. El 6 de desembre, el Col·legi de Periodistes de Galícia criticava l'apagada informativa d'aquell cas.